

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A **Városli** Városi Bíróság - a dr. Hidvégi János ügyvéd (**Cím1**) által képviselt **felperes neve** felperes címe szám alatti lakos felperesnek,- a dr. Balázs László Tibor ügyvéd (**Cím2.**) által képviselt **I.rendű alperes neve** I.rendű alperes címe szám alatti lakos I.r., **II.rendű alperes neve** II.rendű alperes címe szám alatti lakos II.r., **III.rendű alperes neve Cím3** szám alatti lakos III.r., V.rendű alperes neve V.r. alperes által képviselt **IV.rendű alperes neve** IV.rendű alperes címe szám alatti lakos IV.r. és **V.rendű alperes neve** V.rendű alperes címe szám alatti lakos V.r. alperes ellen, végrendelet érvényességének megállapítása iránt indított perében a bíróság meghozta a következő

Í T É L E T T

A bíróság megállapítja, hogy néhai **Végrendelettevő** (született **Végrendelettevő szül. idő** napján, anyja neve: **Végrendelettevő anyja neve**) által **Végrendelet írása** napján kelt írásbeli magánvégrendelete peres felek egymás közötti viszonyában érvényes.

A bíróság kötelezi I., II., III., IV., V. r. alpereseket, hogy külön felhívásra a Magyar Állam javára fizessenek meg egyetemlegesen 253.600,- Ft (azaz Kettőszázötvenháromezer-hatszáz forint) eljárási illetéket, valamint 15 napon belül egyetemlegesen fizessenek meg 324.187,- Ft (azaz Háromszázhuszonnégyezer-száznyolcvanhét forint) perköltséget a felperes részére.

Az ítélet ellen a kézbesítéstől számított 15 napon belül fellebbezéssel lehet élni, amelyet a **Megyei Megyei Bírósághoz** címezve, a **Városli** Városi Bíróságnál kell benyújtani 7 példányban.

A felek a fellebbezési határidő lejárta előtt benyújtott közös kérelmükben kérhetik a fellebbezés tárgyaláson kívüli elbírálását. Ha a fellebbezés csak a perköltség összegére vagy viselésére vonatkozik, vagy ha csak a teljesítési határidővel kapcsolatos, vagy ha csak az ítélet indokolása ellen irányul, a megyei bíróság a fellebbezést tárgyaláson kívül bírálhatja el, de a felek ilyen esetben kérhetik tárgyalás tartását.

Ha a fellebbezésben vitatott érték nem haladja meg a kétszázezer forintot vagy a kereseti követelés tíz százalékát, úgy fellebbezni csak az első fokú eljárás szabályainak lényeges megsértésére vagy az ügy érdemi elbírálásának alapjául szolgáló jogszabály téves alkalmazására hivatkozással lehetséges. Az ilyen hivatkozást nem tartalmazó fellebbezést a megyei bíróság hivatalból elutasítja. A megyei bíróság az ilyen típusú fellebbezésekről érdemben tárgyaláson kívül dönt, azonban bármelyik fél kérheti tárgyalás tartását, de a fellebbező fél csak a fellebbezésében.

I N D O K O L Á S

A bíróság felperes módosított keresete, alperesek érdemi ellenkérelme, felek személyes előadása, a csatolt okiratok, valamint **Közjegyző1** 1432.Kjő.36/2007. számú közjegyzői ügy iratai alapján az alábbi tényállást állapította meg:

2007. január 04. napján végintézkedés hátrahagyása mellett hunyt el néhai **Végrendelettevő** felperes testvére. Néhai hagyatékát a **Ingatlan1** alatt felvett, lakóház és udvar megjelölésű ingatlan képezte 1/1 tulajdoni illetőségben, 5.636.000,- Ft hagyatéki leltári értékben.

A hagyatéki eljárást **Közjegyző1** 1432.Kjő.36/2007. szám alatt folytatta le. A hagyatéki eljárás során a hagyatéki tárgyalás megtartását 2007. március 20. napján került sor, ahol jelen voltak a végrendeleti, illetve törvényes örökösök, hagyományosok és hagyatéki hitelezők.

A 2007. január 2. napján kelt végrendeletet - melyben az örökhagyó a felperes gyermeke, **Felperes testvére** javára végrendekezett azzal a meghagyással, hogy amennyiben ingatlan eladásra kerül, úgy a vételárból 2 millió forintot I.rendű alperes neve nevű testvére gyermekei részére köteles a végrendeleti örökös kifizetni- a törvényes örökösök érvénytelenek tekintették.

Közjegyző1 nevében eljáró **Közjegyző2** 2007. március 20. napján kelt 1432.Kjő.36/2007/5. számú hagyatékátadó végzéssel az örökhagyó hagyatékát - a **Város2i** 336. hrsz. alatt felvett lakóház, udvar ingatlan - ideiglenes hatállyal adta át törvényes öröklés jogcímén 2/8-2/8 arányban felperesnek és az időközben elhunyt néhai **I.r. Alapres** jelen per korábban volt I. rendű alperesének, mint az örökhagyó testvéreinek, valamint az örökhagyó elhunyt két testvére leszármazóinak, III. rendű alperesnek 2/8, IV. és V. rendű alpereseknek 1/8-1/8 arányban. Az eljáró közjegyzőhelyettes egyidejűleg tájékoztatta az érdekelteket, hogy a hagyaték ideiglenes átadásánál az ideiglenes hatályú átadó végzéssel figyelembe nem vett igényeiket a végzés kézbesítésétől számított 30 nap alatt perrel érvényesíthetik.

Néhai **Végrendelettevő** után a törvényes öröklés szabályai szerint testvérei és annak gyermekei jogosultak az öröklésre, így törvényes öröklésre jogosult jelenleg jelen per I. és II. r. alperese, mint néhai elhunyt I.rendű alperes neve nevű testvéreinek gyermekei 1/8-1/8 arányban, III. r. alperes, mint néhai elhunyt III.rendű alperes neve nevű testvéreinek gyermeke 2/8-ad arányban, továbbá néhai **Testvér1** nevű testvéreinek gyermekei 1/8-ad-1/8-ad arányban, jelen per IV., és V. r. alperesei. Törvényes öröklésre jogosult még 2/8-ad arányban jelen per felperese, mint néhai örökhagyó testvére.

A 2007. március 20. napján megtartott hagyatéki tárgyaláson felperes felmutatta jelen per tárgyát képező, néhai **Végrendelettevő** örökhagyótól származó, **Végrendelet írása** napján kelt végrendeletet, melyben az örökhagyó egyedül felperest nevezte meg örökösének. Felperes a felmutatott végrendelet eredeti példányát kihirdetés céljából a közjegyzőnek nem adta át, felperes a 2007. január 2. napján kelt végrendeletet szintén érvénytelenek tekintette.

Az ideiglenes hagyatékátadó végzéssel szemben 2007. április 20. napján **Felperes testvére** végrendeleti örökös nyújtott be fellebbezést, fellebbezését azonban - a hagyatéki iratok tanúsága szerint - 2007. április 30. napján visszavonta. Egyéb fellebbezés hiányában az ideiglenes hatályú hagyatékátadó végzés 2007. április 30. napján jogerőre emelkedett.

A 2007. március 20. napján megtartott hagyatéki tárgyalást követően a tárgyalás berekesztése és az ideiglenes hatályú végzés kihirdetése, valamint az örökösök távozása után felperes visszatért a közjegyző hivatalos helyiségébe, és át kívánta adni a nála lévő végrendeletet. Az eljáró közjegyzőhelyettes azonban tájékoztatta arról, hogy az örökösök távollétében nem áll módjában a kihirdetett végzés megváltoztatása, egyebekben tájékoztatta a megismételt eljárás feltételeiről, a tájékoztatásáról egyidejűleg hivatalos feljegyzést vett fel Kjő36/2007/5/C. szám alatt, azzal, hogy a fél a tájékoztatást tudomásul vette. Ezt követően felperes a hagyatéki eljárás megismétlését nem kezdeményezte.

Felperes módosított keresetében kérte, hogy a bíróság állapítsa meg, hogy a **Város2n** 1973. szeptember 26. napján kelt írásbeli magánvégrendelet a Ptk. 629. (1) bekezdés alapján érvényes,

mert azt néhai elejétől a végéig saját kezűleg írta és aláírta, a végrendelet alakilag és tartalmilag megfelel a jogszabályi előírásoknak, azaz a Ptk 628. és 629. -ban foglalt követelményeknek. Keresetében érte továbbá alperesek egyetemleges marasztalását a perköltségben. Egyebekben előadta, hogy a per tárgyát képező végrendelet a felperesi álláspont szerint mind alakilag, mind tartalmilag megfelel az írásbeli magánvégrendelet kellékeinek, az érvényes, a végrendelet tartalma szerint minden ingó, ingatlan vagyonának örököse a felperes, a végrendeletet azonban a hagyatéki eljárás során a közjegyzőhelyettes többszöri felhívása és tájékoztatása ellenére kihirdetés végett nem adta át, így az nem került az iratokhoz csatolásra, így a hagyatékot sem tudta teljes hatállyal a közjegyző átadni. A perköltség körében felperes jogi képviselőjének ügyvédi munkadíja megállapítását is kérte bírói mérlegeléssel, az irányadó 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet rendelkezései alapján, azzal, hogy jogi képviselője ÁFA körbe nem tartozik, és készkiadási igényt nem érvényesít.

I.-V. rendű alperesek érdemi ellenkérelmükben a felperesi kereset elutasítását és felperes perköltségben marasztalását kérték. Ellenkérelmükben vitatták egyrészt, hogy a felperesi kereset vonatkozásában a Pp 123. -ban meghatározott megállapítási kereset jogszabályi feltételeinek fennállnak, másrészt vitatták a végrendelet érvényességét azzal, hogy a végrendelet tartalma szerint nem egyértelműen a néhai végintézkedését tartalmazza, abban öröklési szerződésre, gondozásra, tartásra utaló elemek is vannak, valamint nem felel meg a végrendelet az írásbeli magánvégrendelettel szemben támasztott követelményeknek. Hivatkoztak arra, hogy a perbeli végrendelet alakilag érvénytelen, mert a nem vitásan a néhaitól származó, elejétől a végéig néhai által írt végrendelet alján szereplő, és elismerten néhai által írt névirás nem tekinthető a néhai aláírásának, csak névirásának, továbbá a néhai aláírása nem különül el tartalmilag a végrendelet szövegétől, mert néhai névirása a keltezés felett szerepel, mert álláspontjuk szerint az aláírásnak a keltezés alatt kell lennie, mert akkor van aláírva az okirat. Alperesek továbbá hivatkoztak arra, hogy a végrendelet tartalmilag is érvénytelen, mert egyrészt feltétel mellett való hagyatékban részesítés szerepel a végrendeletben, mely feltétel álláspontjuk szerint bontó feltétel, mert felbontja azt a követelményt ami a végrendeleti hagyatékban részesítés feltétele, ami az ingyenesség, mert így ellenszolgáltatás fejében adná a hagyatékot a megnevezett örökösnek néhai, mely feltétel miatt érvénytelen tartalmilag a végrendelet. További tartalmi érvénytelenségi okokként hivatkoztak alperesek arra, hogy a végrendeletben utóörökös nevezés történik és nem helyettes örökösnevezés, melyet a törvény tilt, így a végrendelet ezen okból is érvénytelen. IV. rendű és V. rendű alperesek továbbá hivatkoztak arra, hogy a perbeli végrendelet álláspontjuk szerint hatálytalan, tekintettel arra, hogy a hagyatéki eljárás során kihirdetésre került a fent írt 2007. január 2. napján kelt végrendelet, mely végrendelet álláspontjuk szerint érvénytelen, azonban erre tekintettel hatálytalan a perbeli végrendelet. Az érdemi ellenkérelem körében a jogi képviselővel eljáró I., II., III. rendű alperes a perköltség körében ügyvédi munkadíj megállapítására is igényt tartott esetleges pernyertességük esetén, az ügyvédi munkadíj megállapítását pedig bírói mérlegeléssel az irányadó 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet alapján kérték megállapítani azzal, hogy a jogi képviselő ÁFA körbe tartozik és készkiadási igényt nem érvényesítenek.

A **Városi** Városi Bíróság az 5.P.20.624/2007/32. számú, 2008. szeptember 16. napján kelt ítéletével felperes keresetét elutasította, továbbá kötelezte a felperest, hogy külön felhívásra a Magyar Állam javára fizessen meg 253.600,- Ft le nem rótt eljárási illetéket, valamint arra, hogy fizessen meg 120.000,- Ft perköltséget I. és II. rendű alperesek részére.

A **Megyei** Megyei Bíróság 2009. március 4. napján kelt 1.Pf.20.155/2009/3. számú végzésével az elsőfokú bíróság ítéletét hatályon kívül helyezte, és az elsőfokú bíróságot a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára utasította. A másodfokú eljárás költségét felperes javára 60.000,- Ft-ban,

I. és II. rendű alperes jogelődje, azaz I.rendű alperes neve és III.rendű alperes neve III. rendű alperes, mint egyetemleges jogosultak részére 60.000,- Ft-ban, V.rendű alperes neve V. rendű alperes javára pedig 28.000,- Ft-ban állapította meg.

A **Városi** Városi Bíróság a 2009. október 30. napján kelt, és 2009. november 28. napján jogerőre emelkedett 2.P.20.217/2009/6. számú végzésével megállapította, hogy az eljárás néhai I.rendű alperes neve volt I. rendű alperes jogutódjának perbelépéséig, illetve perbevonásáig félbeszakad, majd ezt követően a 2010. július 6. napján kelt, és 2010. szeptember 7. napján jogerőre emelkedett végzésével megállapította, hogy jelen perben a 2009. október 7. napján elhunyt néhai I.rendű alperes neve jogutódai I.rendű alperes neve I. rendű és II.rendű alperes neve II. rendű alperesek, melyre tekintettel a bíróság a peres eljárást jelen ügyszám alatt folytatta.

Felperes keresete az alábbiak szerint megalapozott:

Felperes keresetében a Ptk. 629. (1) bekezdés alapján kérte az 1973. szeptember 26. napján kelt, néhai **Végrendelettevő** örökhatározó végrendeletének érvényessége megállapítását.

A Ptk. 623. (1) bekezdése értelmében az örökhatározó halála esetére vagyonáról vagy annak egy részéről végrendelettel rendelkezhet.

A (2) bekezdés szerint végrendeletkezni csak személyesen lehet.

A Ptk. 624. (1) bekezdése alapján végrendeletkezni lehet közvégrendelettel vagy írásbeli magánvégrendelettel; szóbeli végrendeletkezésnek csak a törvény által külön meghatározott esetekben van helye.

A Ptk. 629. (1) bekezdése értelmében írásbeli magánvégrendelet érvényes, ha annak végrendeleti minősége, keltének helye és ideje magából az okiratból kitűnik, továbbá ha a végrendeletkező azt
a) elejétől végig maga írja és aláírja.

A Ptk. 636. (1) bekezdése szerint az örökhatározó végrendeletében egy vagy több örökösöt nevezhet.

A (2) bekezdés értelmében örökös az, akinek az örökhatározó az egész hagyatékát, illetőleg annak meghatározott hányadát juttatja.

A Ptk. 640. (1) bekezdése alapján az örökhatározó arra az esetre, ha az örökös az öröklésből kiesik, mást nevezhet örökössé (helyettes örökös).

A (2) bekezdés szerint, ha a nevezett örökös az örökhatározónak egyben törvényes örököse is, kiesése esetére leszármazóját - ellenkező végrendeleti intézkedés hiányában - helyettes örökösnek kell tekinteni.

A Ptk. 645. (1) bekezdése értelmében az örökhatározó olyan végrendeleti intézkedése, amely szerint az örökségben vagy annak egy részében valamely eseménytől vagy időponttól kezdve az eddigi örökösöt más váltja fel, érvénytelen. Az elsősorban nevezett örökös halála esetére történt örökösnevezés azonban mint helyettes örökösnevezés megáll, ha annak feltételei megvannak.

A Ptk. 647. (1) bekezdése szerint az érthetetlen, lehetetlen vagy ellentmondó feltétel érvénytelen. A feltétel érvénytelensége azonban a végrendeleti rendelkezés érvényességét nem érinti, kivéve ha

megállapítható, hogy az örökhatályú a rendelkezést a feltétel nélkül nem tette volna meg.

A (2) bekezdés alapján a jogellenes felfüggesztő feltételhez kötött végrendeleti részesítés érvénytelen, a jogellenes bontófeltételt pedig nem kell figyelembe venni.

A Ptk. 653. szerint a végrendelet érvénytelenségére, illetőleg hatálytalanságára csak az hivatkozhat, aki az érvénytelenség, illetőleg a hatálytalanság megállapítása esetében maga örököl vagy tehertől mentesül.

A Ptk. 654. értelmében a végrendelet érvénytelenségének, illetőleg hatálytalanságának megállapítására irányuló igényét a jogosult bármikor érvényesítheti.

A megállapításra irányuló kereset annak tisztázására irányul, hogy a felek között fennáll-e a vitatott tény, jog, jogviszony. A megállapítási kereset alapjául olyan jogi tények szolgálnak, amelyekből a felperes a tény, jog, jogviszony létezését, vagy nem létezését származtatja. Az ilyen kereset célja a peresített tény vagy jogalap tekintetében az anyagi jogerő előidézése.

Annak, hogy megállapításra irányuló keresetet lehessen indítani két együttes feltétel fennállása szükséges, az egyik a jogvédelem, mégpedig a felperesnek az alperessel szembeni jogvédelme szükségessége, és a teljesítés követelésének kizártsága. A két feltétel együttes természeténél fogva az egyik feltétel hiánya a kereset elutasításához vezet érdemi vizsgálat nélkül, pusztán a Pp. 123. -ában írt feltételek hiánya miatt. A bíróságnak a törvényes feltételek meglétét hivatalból vizsgálnia kell.

A peradatok alapján lényegében a hagyatéki eljárás iratai, valamint a peres felek személyes előadásából az volt tényként megállapítható, hogy néhai **Végrendelettevő** végintézkedés hátrahagyása mellett hunyt el, a néhaitől származónak tulajdonítanak két végrendeletet is, az egyik a perbeli, ami 1973-ban készült, a másik pedig a hagyatéki eljárásban felmutatott, és a közjegyző által kihirdetett végrendelet, melyben néhai **Felperes testvére** javára rendelkezett. A hagyatéki eljárásban csak a 2007. január 02. napján **Felperes testvére** javára kelt végrendelet került kihirdetésre, az képezte az eljárás tárgyát.

A peradatok alapján **Végrendelettevő** örökhatályú a perbeli 1973. szeptember 26. napján kelt végrendeletében úgy rendelkezett, hogy ha egészségi állapota miatt gondviselésre szorulna, úgy jelen per felperesét (korábban özv. **Felperes testvérené**) kérte fel, hogy gondoskodjon róla, és ezért **Város2i** ingatlanát ellenszolgáltatásként adja a felperesnek. Amennyiben gondviselésre nem kerül sor, úgy felperes három kiskorú gyermekei lesznek az örökösök. Ezen ingatlan és úgyszintén ingóságaihoz más személy örökösödési jogot nem igényelhet.

Ezen végrendelet a hagyatéki eljárásban kihirdetésre nem került.

A hagyatéki eljárásban az ideiglenes hatályú hagyatékátadást követően perindítási határidőn belül indította meg jelen pert felperes, melyre tekintettel a hagyaték ideiglenes hatályú átadása teljes hatályúvá nem vált. Miután a hagyatékátadó végzésnek anyagi jogereje nincs, ezért bármelyik érdekelt utóbb perben öröklési igényét érvényesítheti, függetlenül attól, hogy a per alapját képező tényre a hagyatéki eljárásban hivatkozott vagy sem. Felperes a javára szóló 1973. szeptember 26.-i végrendelet érvényességének megállapítása iránt indított pert. A felperesnek perindítási jogosultsága, jogi érdekeltsége is fennáll, mert nem törvény, hanem végrendelet alapján kíván örökölni. Végrendeleti örökös minőségét az alperesek vitatták, ezért végrendeleti öröklés jogcímén

fennálló öröklési jogosultságának megállapítása csak per útján lehetséges. A felperesnek a hagyatéki vagyontárgy tekintetében fennálló öröklési igénye tulajdoni igény, amely nem évül el. Igényét a perbeli végrendelet tekintetében a hagyatéki eljárás lefolytatása után is érvényesíthette, melyre tekintettel a bíróság megállapította alperesek megismételt eljárásban is fenntartott ellenkérelmében foglaltakkal szemben, hogy a végrendelet érvényességének, ennél fogva a végrendeleti öröklés jogcímén történő öröklésnek megállapítása tekintetében a felperes jogi érdekeltisége, jogvédelme szükségességének fennállása miatt a megállapítási kereset Pp. 123. -ában foglalt feltételei megvalósulnak, megállapítási kereset jogszabályi feltételei fennállnak.

A Ptk. a végrendelet érvénytelenségének okai között nem ismer külön semmisségi és megtámadhatósági okokat, egységesen csak érvénytelenségről rendelkezik. A végrendeletre, mint halál esetére szóló egyoldalú jogügyletre bizonyos vonatkozásokban az általános ügyleti szabályoktól eltérő rendelkezések vonatkoznak, vagyis az érvénytelenséget nem lehet hivatalból figyelembe venni, csak az erre jogosult hivatkozása alapján. A végrendelet érvénytelenségére csak az hivatkozhat, aki az érvénytelenség megállapítása esetén maga örököl vagy teheről mentesül. Azt, hogy a végrendelet érvénytelen az arra jogosultnak megfelelően érvényesíteni kell. Jelen perben a végrendelet akaratnyilvánításának hibája, és a tartalma miatti érvénytelenségre alperesek, mint törvényes örökösök e minőségben történő öröklési igényre tekintettel az egyes érvénytelenségi okokra viszontkereset nélkül védekezéséért, érdemi ellenkérelem körében hivatkozhatnak. A végrendelet érvénytelen lehet alaki hibák miatt, tartalmi hibák miatt, ezen belül a végrendeletképzési képesség hiánya, vagy a végrendeleti akarat fogyatékosága miatt. A végrendelet érvénytelenségéről nevesítetten a Ptk. 644-649. -ai, valamint a végintézkedésen alapuló, örökléssel foglalkozó Ptk. fejezetei rendelkeznek.

A bíróság a felperesi kereseti kérelem kapcsán vizsgálta a perbeli végrendeletet a hivatkozott Ptk. 629. (1) bekezdése alapján, illetve az alperesek által megjelölt, érdemi ellenkérelmükben hivatkozott érvénytelenségi okok kapcsán, hogy az alaki és tartalmi követelményeknek megfelel-e, és ennél fogva érvényesnek vagy érvénytelennek tekintendő.

Ennek alapján a bíróság álláspontja, hogy a perbeli végrendelet érvényes, annak végrendeleti minősége, keltének helye és ideje magából az okiratból kitűnik, a végrendeletképző azt elejétől a végéig maga írta és aláírta. Az okirat végrendeleti jellegének megállapításához szükséges két együttes feltétel jelen esetben megvalósul, az okirat külsőleg az örökgyótól származóként jelentkezik, és halálesetre szóló nyilatkozatot tartalmaz, amelyből a végrendeleti minőség kitűnik.

Alperesek azt a tényt, hogy a végrendelet keltének helye és ideje magából az okiratból kitűnik, és hogy azt néhai elejétől a végéig maga írta, nem vitatták, elismerték. Vitatták ezzel szemben, hogy a végrendeletképzés keltezése felett szereplő, általuk elismerten a néhai saját kezétől származó névírás néhai aláírása lenne, további alaki érvénytelenségi okként pedig azt jelölték meg, hogy néhai aláírása nem különül el tartalmilag a végrendelet szövegétől, mert néhai névírása a keltezés felett szerepel, mert álláspontjuk szerint az aláírásnak a keltezés alatt kell lennie, mert akkor van aláírva az okirat. Álláspontjuk alátámasztásaként arra hivatkoztak, hogy a végrendeleten, annak jobb oldalának alján így az aláírás alatt vannak a néhai által örököséül megjelölt személyek feltüntetve.

Alperesek fent írt álláspontjával szemben a bíróság álláspontja az, hogy perbeli esetben alperesek által sem vitatott tény, hogy a végrendelet bal oldalának alján, a keltezés felett szereplő névírás néhai Mester Rózától, mint örökgyótól származik, melyre tekintettel a bíróság álláspontja szerint az aláírásának minősül, melyet alátámaszt a Közigazgatási és Elektronikus Közszolgáltatások Központi Hivatala Lakcím Archivum nyilvántartásában található **Szig. szám** számú személyi

igazolvány adatlapjának eredeti példánya, mint okirati bizonyíték is, melyre tekintettel a bíróságnak aggálya nem merült fel e tekintetben, melyre tekintettel a végrendeletet nélkülözhetetlen kelléke, néhaitól származó aláírás szerepel a végrendeleten.

Az ítélkezési gyakorlat szerint az aláírásnak nem kell feltétlenül a szokványos helyen lennie, de az alaki érvényességi követelményeknek megfelelő aláírásnak alperesek érdemi ellenkérelmében hivatkozottak szerint valóban csak az felel meg, ha az aláírás a végrendelet szövegétől elkülönül. A bíróság álláspontja szerint azonban jelen perbeli végrendelet megfelel ezen érvényességi követelménynek is, hiszen az aláírás a végrendelet alján szerepel, az érdemi rendelkezést tartalmazó rendelkezés alján, attól elkülönülve. Néhai magában a végrendelet szövegében kétséget kizáró módon megjelölte az örökösként megjelölt személyeket, felperest név szerint megjelölte, illetve felperes három, végrendelet keltének időpontjában még kiskorú gyermekét jelölte meg, mely az örökösnevezés szempontjából szintén megfelelő, hiszen a végrendeletben részesített személyek magában a végrendelet szövegében nincsenek ugyan teljes névvel -családi és utónév - megjelölve, de úgy vannak feltüntetve, hogy személyüket illetően kétség ne merüljön fel. Erre tekintettel magából a végrendelet szövegéből megállapítható a bíróság álláspontja szerint a végrendeleti örökösök személye. Éppen ezért nincs jelentősége az alperesek által hivatkozott azon körülménynek, hogy a végrendelet alján, annak jobb oldalán néhai név szerint is megjelölte magából a végrendelet szövegéből egyértelműen beazonosítható örökösöket, mert az örökös nevezésre nem kizárólag ezen névfelsorolásban kerül sor, hanem már magában a végrendelet szövegében, így a végrendelet érvényességét nem érinti, hogy az örökösök teljes névvel történő felsorolása részben a néhai aláírása alatt szerepel.

Alperesek az érvénytelenség körében hivatkoztak arra, hogy a végrendeletben utóörökös nevezés történik, melyet a törvény tilt, mely okból a végrendelet érvénytelen, figyelemmel arra is, hogy az örökösnevezés nem felel meg a helyettes örökös nevezés kritériumainak.

Helyettes örökös nevezés esetén a helyettes örökös csak akkor örökölhet, ha az első helyen megnevezett örökös kiesik az öröklésből. Ha viszont az első helyen megnevezett örökös örökössé lesz, a helyettes örökös kirendelése hatályát veszti.

Utóöröklés esetén az első helyen megnevezett örökös (az előörökös) örököl, és az ő halálát vagy az örökhagyó által kijelölt más időpontot követően száll át az örökség az utóörökösre. Utóöröklés esetében tehát kétszeres öröklés van (előörökös és utóörökös), ezzel ellentétben viszont helyettes örökös esetében mindig csak egy öröklés van. Vagy az első sorban megnevezett örökös örököl, vagy ha kiesik, helyette a helyettes örökös örököl. Az utóörökös intézményét a Ptk. nem ismeri, melyre tekintettel érvényesen utóöröklésről rendelkezni végrendeletben valóban nem lehet, azonban jelen perbeli végrendelet vonatkozásában utóöröklésről nincs szó.

Erre tekintettel a jelen perbeli végrendeletben helyettes örökös nevezés szerepel, tekintettel arra, hogy a végrendelet tartalmából is a bíróság álláspontja szerint egyértelmű néhai azon végintézkedési szándéka, hogy a meghatározott jövőbeni várakozáshoz kötött öröklés megghiúsulása esetére helyettes örökösként nevezi néhai felperes három gyermekét. Ebben az esetben természetesen kétszeres öröklésről szó sincs, tehát utóöröklés fogalmilag kizárt. A bíróság megítélése szerint ezen végrendeleti rendelkezés érvényes helyettes örökösnevezésnek minősül.

Alperesek további érvénytelenségi okként jelölték meg, hogy a végrendeletben feltétel mellett való hagyatékban részesítés szerepel, mely feltétel álláspontjuk szerint bontófeltétel, mert felbontja azt a követelményt, ami a végrendeleti hagyatékban való részesítés feltétele, ami az ingyenesség, mert

néhai így ellenszolgáltatás fejében adná a hagyatékot a felperesnek, mint örökösnek, és így ezen feltétel miatt tartalmilag a végrendelet érvénytelen.

Valamely feltétel melletti öröklés lehetősége változatlanul fennálló jogintézmény, figyelemmel kell lenni azonban a szerződésekre vonatkozó általános szabályokra is. Ha a felek valamely bizonytalan jövőbeli eseménytől teszik függővé a szerződés szabályainak beálltát: felfüggesztő feltételről; ha a szerződés hatályát megszüntétől teszik függővé: bontó feltételről beszélünk. A végrendeletek - mint egyoldalú jogügyletek - tartalmára a szerződésekre vonatkozó szabályokat annyiban kell megfelelően alkalmazni, amennyiben erről az öröklési jogi szabályok ettől eltérően nem rendelkeznek. A végrendeleti feltételekre a Ptk. 647. -ában megállapított eltéréssel a Ptk. 228-229. -ainak rendelkezéseit kell megfelelően alkalmazni. Az örökhagyó a végrendelet hatályának beálltát olyan bizonytalan jövőbeni eseménytől teheti függővé, amelynek bekövetkeztével áll be a halál esetére szóló egyoldalú jognyilatkozat hatálya, ekkor felfüggesztő feltételről van szó. Ez esetben az öröklést az dönti el, hogy a feltétel bekövetkezett-e. Ha pedig a végrendelet hatályának megszüntét bizonytalan jövőbeni eseménytől tették függővé, vagy a feltétel bekövetkeztével határolódik el, ki és mit örököl, bontófeltétel esete forog fenn. Az örökhagyó halála utáni olyan feltétel azonban, amelynek bekövetkezése vagy meghiúsulása valakinek az örökös minőségét megszüntetné, érvénytelen, mert az az utóöröklés tilalmába ütközik. A jogellenes felfüggesztő feltételhez (amely tehát az örökös minőségét megszüntetné) kötött végrendeleti részesítés érvénytelen, a jogellenes bontófeltételt - amelynek bekövetkezése szintén az örökös minőség megszűnésével járna - pedig nem kell figyelembe venni. A bíróság álláspontja ezek alapján az, hogy perbeli végrendelet vonatkozásában nincs jogellenes felfüggesztő feltétel, és jogellenes bontófeltétel meghatározva a végrendeletben, mely a perbeli végrendelet érvénytelenségét, illetve a feltétel figyelmen kívül hagyását vonhatná maga után.

A bíróság álláspontja ezzel szemben, hogy nem ritka eset, hogy az örökhagyó a róla gondoskodó, illetve szükség esetén őt ellátó személyt végrendeletében nevezi meg örökösül, és a végrendeleti juttatás okául a nyújtott tartást, gondozást jelöli meg, vagy rászorultsága esetére a gondoskodást elvárja a megnevezett örököstől. Az ilyen indokból történt örökösnevezés érvényes, olyannyira, hogy meghiúsulása a végrendelet érvénytelenségének megállapítására ad lehetőséget. Az utóbb meghiúsult várakozás a végrendeleti intézkedés érvénytelenségét akkor eredményezi, ha beigazolódik, hogy az örökhagyó a rendelkezést különben nem tette volna meg. Ezen érvénytelenségi ok azonban a bíróság álláspontja szerint kizárólag csak a perbeli végrendeletben nevezett örökös és helyettes örökösök közötti viszonyban merülhet fel, a közöttük jelen perbeli végrendelet alapján esetleg felmerülő öröklési jogvitában, jelen perben ennek relevanciája nincs, így azt érdemben sem kell vizsgálnia jelen perben a bíróságnak.

A perbeli végrendelet érvényességének megállapítása esetén a folytatandó hagyatéki eljárásra tartozó kérdés, hogy ezen érvényes végrendelet alapján a hagyaték átadása kinek történik, azaz a végrendeleti örökös személyének a meghatározása. Amennyiben e körben további öröklési jogvita merül fel a felperes, mint nevezett örökös és három gyermeke, mint helyettes örökös között, akkor az további peres eljárásban érvényesíthető egymás közötti jogviszonyukban.

A IV. és V. rendű alperesek által hivatkozott végrendelet hatálytalansága perbeli végrendelet érvényességének megállapítására irányuló kereseti kérelem kapcsán jelen perben bíróság által szintén nem elbírálandó kérdés. Jelen per tárgya kizárólag csak a perbeli végrendelet érvényessége körében a döntés. A perbeli adatokból azonban megállapítható, hogy a hagyatéki eljárás során az eljáró közjegyzőhelyettes által a hagyatéki eljárásban kihirdetett végrendelet érvényessége alaki okból aggályos volt, melyet a közjegyző hivatalból figyelembe vett, ezért annak figyelmen kívül

hagyásával a He. 61. (2) bekezdése alapján törvényes örökösöknek lehetett ideiglenesen átadni a hagyatéket. A hagyatéki eljárásban kihirdetésre került végrendelet érvényességének megállapítása iránt pert nem indítottak. Erre tekintettel azonban perbeli végrendelet hatálytalansága fel sem merülhet, mert a végrendelet hatálytalanságáról akkor beszélhetünk, amennyiben több érvényes végrendelet létezik, mely esetben az örökhagyó által tett újabb végrendelet hatálytalanítja a korábbi végrendeletet. Jelen pernek egyébként is csupán perbeli végrendelet érvényességének megállapítása a tárgya. Még abban az esetben is, ha későbbi keltezésű érvényes végrendelet van, a korábbi végrendelet hatálytalanságának megítélése szintén a hagyatéki eljárásra tartozó kérdés, és nem jelen perben elbírálandó, melyre tekintettel ezen alperesi ellenkérelmet a bíróság érdemben jelen peres eljárásban vizsgálni nem tudta.

A fent írtakra tekintettel a bíróság a rendelkező részben írtak szerint megállapította az alperesek érdemi ellenkérelmében érvényesített érvénytelenségi okok vizsgálata alapján, hogy a perben álló felek egymás közötti viszonyában a perbeli végrendelet érvényes.

A pervesztes alperesek a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (Pp.) 75. (1) és (2) bekezdései, a 78.(1) és (2) bekezdései értelmében az ÁFA nélkül számított ügyvédi munkadíjból (264.187,- Ft) és a **Megye1** Megyei Bíróság által felperes részére megállapított másodfokú eljárási költségből (60.000.- Ft) álló perköltséget is köteles megfizetni a pernyertes felperesnek. Az ügyvédi munkadíj mértékét a bíróság a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII.22) IM rendelet 1 (1) bekezdés és 3. (2) bekezdés a.) pontja alapján bírói mérlegeléssel állapította meg azzal, hogy felperesi jogi képviselő ÁFA fizetésére nem köteles és készkiadási igényt érvényesíteni nem kívánt.

A felperes személyes illeték-feljegyzési joga folytán le nem rótt illetéket (253.600,- Ft) a pervesztes alperesek szintén egyetemlegesen utólag kötelesek megfizetni az államnak az illetékekről szóló 1990. XCIII. törvény 59. -a szerint figyelemmel a költségmentesség alkalmazásáról a bírósági eljárásban szóló 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. (2) bekezdés, 15. (1) bekezdés rendelkezéseire.

Az ítélet elleni fellebbezési jogról történő tájékoztatás a Pp. 220. (3) bekezdésén és a 256/A.-256/D -ain alapul.

Város1, 2010. október 29. napján

Dr. Zsúnyi Edit

bíró

If. 2010. 10. 29.